

ระบบพฤติกรรมในการบริหารของสถาบันฝึกหัดครู

THE ADMINISTRATIVE BEHAVIORAL
SYSTEMS OF THE TEACHER
TRAINING INSTITUTIONS

โดย

ธีระ รุญเจริญ ค.บ. (เกียรตินิยม)

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนประกอบการศึกษา ตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

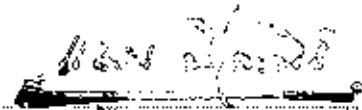
แผนกวิชาบริหารการศึกษา

พ.ศ. 2512

001070

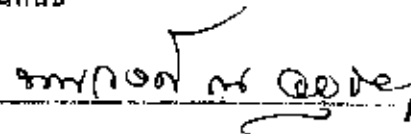
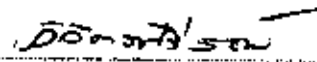

I 1584A699

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วประกอบ
การศึกษา ตามระเบียบปริญญามหาบัณฑิต.

.....

คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

	ประธานกรรมการ
	กรรมการ
	กรรมการ
	กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย : ดร. วิจิตร ศรีสอาน
: ดร. พจน์ สะเพียรชัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

กิติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ทวคื เพราะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือ และ
แนะนำ จากบุคคลหลายฝ่าย ท่านเหล่านั้น ได้แก่ ผู้อำนวยการกองโรงเรียนฝึกหัดครู ผู้อำนวยการ
การ อาจารย์ใหญ่ และคณะอาจารย์ของวิทยาลัยครู และโรงเรียนฝึกหัดครู ที่ใช้เป็นแหล่งประชา
กรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย ขอพระคุณอาจารย์
คร. พจน สะเพียรชัย ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ววิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี และ
ขอพระคุณเป็นพิเศษสำหรับอาจารย์ คร. วิจิตร ศรีสยาม ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตั้งแต่
การเลือกหัวข้อและโครงการวิทยานิพนธ์ และให้ยืมหนังสือตำราที่สำคัญอย่างมิ่งในการค้นคว้า ตลอดจน
ทั้งได้ตรวจแก้ววิทยานิพนธ์จนเป็นที่เรียบร้อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์เป็นอย่างมิ่ง.

ธีระ ฤกษ์เจริญ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่จะใช้ในการศึกษาระบบพฤติกรรมในการบริหารของสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยมุ่งหาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ
2. เพื่อศึกษาระบบพฤติกรรมในการบริหารของสถาบันฝึกหัดครูโดยส่วนรวม
3. เพื่อเปรียบเทียบแนวทรรคนะหรือความรู้สึกในเรื่องพฤติกรรมในการบริหารของสถาบันฝึกหัดครู ระหว่าง:
 - ก. เพศ
 - ข. โรงเรียนฝึกหัดครู กับ วิทยาลัยครู
 - ค. สถาบันฝึกหัดครูส่วนกลาง กับ ส่วนภูมิภาค
4. เพื่อทราบระบบพฤติกรรมในการบริหาร ของสถาบันฝึกหัดครูบางแห่ง.

วิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแปลและเรียบเรียงมาจากแบบสอบถาม OCDQ ของ Halpin and Croft ประกอบด้วย 8 ข้อทดสอบย่อย รวมทั้งสิ้น 64 ข้อ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นคณะอาจารย์ 1492 คน จากสถาบันฝึกหัดครู 23 แห่ง โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างมา 540 คน ในจำนวนนี้ 503 คน (ร้อยละ 93) ตอบแบบสอบถามที่ใช้การได้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้วิธีการทางสถิติ โดยคำนวณเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย คะแนนมาตรฐาน และได้ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน และ t-test เพื่อคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ และทดสอบความมีนัยสำคัญตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเชื่อถือได้สูงพอสมควร
2. ระบบพฤติกรรมในการบริหาร ของสถาบันฝึกหัดครูส่วนรวมมีแนวโน้มเป็นประเภทเปิดโอกาส
3. อาจารย์ชาย กับ อาจารย์หญิง และสถาบันฝึกหัดครูส่วนกลาง กับ ส่วนภูมิภาค มี

แนวทรรศนะเกี่ยวกับระบบพจติกรรมในการบริหาร เป็นประเภทเปิดโอกาสทั้งสิ้น แต่
โรงเรียนฝึกหัดครูมีแนวทรรศนะเป็นประเภทอิสระ ในขณะที่วิทยาลัยครูเป็นประเภท
เปิดโอกาส

4. วิทยาลัยครูเก่า วิทยาลัยครูใหม่ และโรงเรียนฝึกหัดครูประเภทละแห่ง มีแนวโน้มน
เป็นระบบพจติกรรมในการบริหารประเภทเปิดโอกาส เปิดโอกาส และอิสระ ความ
สำคัญ.

ABSTRACT

Statement of the Problem

The study was designed to analyze the administrative behavioral systems of the Teacher Training Institutions under the jurisdiction of the Department of Teacher Training, Ministry of Education. The specific purposes of this research endeavor were as follows:

1. To develop an instrument capable of identifying administrative behavioral systems of all levels of educational institutions aiming at finding the reliability of the instrument.
2. To analyze the administrative behavioral system of all participating Teacher Training Institutions.
3. To compare the perceptions of the respondents with regard to administrative behavioral systems in terms of:
 - a. Sexes
 - b. Teacher's training schools and teacher's colleges
 - c. Central and Regional teacher institutions.
4. To identify the administrative behavioral systems of some teacher institutions.

Methods and Procedures

The data-gathering instrument comprised a questionnaire divided into eight subtests with a total of sixty four items adapted from the OCDQ of Halpin and Croft. The questionnaire was filled out by 540 instructors, purposively drawn from 23 teacher training institutions. Of all the persons included in the sample, 503 or 93 per cent returned usable questionnaire. The obtained data were then tallied, tabulated, and analyzed, using such statistics as percentage, mean, normalized T-score, analysis of variance, and t-test.

Major Findings

The significant findings of this investigation can be summarized as follows:

1. The reliability of the instrument was considerably high ($r = 0.83$).
2. The administrative behavioral system of all participating Teacher Training Institutions tended to be open.
3. The administrative behavioral systems as perceived by the respondents of both sexes and both Central and Regional teacher institutions tended to be open.

4. An analysis of each selected representative institution of the old teacher's colleges, new teacher's colleges, and the teacher training schools yielded three different types of the administrative behavioral systems: closed, open, and autonomous respectively.

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ความสำคัญของปัญหา	5
คำจำกัดความ	6
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ลำดับขั้นการเสนอข้อมูล	9

2 ผลงานด้านการเขียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับการจัดหน่วยงาน	10
พัฒนาการคานตงปฏิบัติการบริหารการศึกษา	14
การบริหารการศึกษาในฐานะกระบวนการทางสังคม	16
ภาวะผู้นำ	21
ขวัญในการทำงาน	31
งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	41

3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัย	47
ประชากร	47
กลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การเสนอข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54

4 ผลการวิจัย

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	58
ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ	63
ระบบพฤติกรรมในการบริหาร	65
สถาบันฝึกหัดครูส่วนรวม	65
การเปรียบเทียบแนวทรรศนะระหว่าง:	
เพศ	68
โรงเรียนฝึกหัดครูกับวิทยาลัยครู	72
สถาบันฝึกหัดครูส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค	76
สถาบันฝึกหัดครูบางแห่ง	81
สรุป	85

5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย	87
วิธีดำเนินการวิจัย	87
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
อภิปราย	97
ข้อเสนอแนะ	101

บรรณานุกรม	103
----------------------	-----

ภาคผนวก	106
-------------------	-----

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนครุอาจารย์ของสถาบันฝึกหัดครูในโครงการวิจัย	48
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	49
3	เพศของกลุ่มตัวอย่าง	56
4	อายุของกลุ่มตัวอย่างที่คอมแมมสอบตาม	59
5	อายุราชการของกลุ่มตัวอย่าง	60
6	ระยะเวลาปฏิบัติราชการอยู่ ณ สถาบันนั้น ๆ	60
7	วุฒิสถูสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง	61
8	ชั้นข้าราชการของกลุ่มตัวอย่าง	62
9	ตำแหน่งหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง	62
10	ค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ	64
11	ระบบพฤติกรรมในการบริหารของสถาบันฝึกหัดครูสวนรวม	66
12	การเปรียบเทียบแนวพรตศนระ ระหว่าง เสศ	68
13	จำนวนระดับคะแนนของขอทดสอบย่อยที่สอดคล้องกับ เกณฑ	70
14	การทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่าง เสศ	71
15	การเปรียบเทียบแนวพรตศนระ ระหว่างโรงเรียนฝึกหัดครูกับวิทยาลัยครู	73
16	จำนวนระดับคะแนนของขอทดสอบย่อยที่สอดคล้องกับ เกณฑ	74
17	การทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างวิทยาลัยครูกับโรงเรียนฝึกหัดครู	75
18	การเปรียบเทียบแนวพรตศนระ ระหว่างสวนกลางกับสวนภูมิภาค	77
19	จำนวนระดับคะแนนของขอทดสอบย่อยที่สอดคล้องกับ เกณฑ	79
20	การทดสอบความนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างสวนกลางกับสวนภูมิภาค	79
21	การเปรียบเทียบระบบพฤติกรรมในการบริหารของสวนฝึกหัดครูบางแห่ง	81
22	จำนวนระดับคะแนนของขอทดสอบย่อยที่สอดคล้องกับ เกณฑ	83
23	อายุ อายุราชการ และระยะเวลาปฏิบัติราชการอยู่ ณ สถาบันนั้น ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง	90

สารบัญ	หน้า
24 คำแนะนำที่ ชนชาราชกร และวุฒิสงสุคองกุ่มทัวอย่าง	91
25 ความเชือถือไคของเครืองมือ	92
26 ระบบหตุคิกรรรมในการบริหาร ของสถานบันเป็กหัตคกรู	93
27 ระบบหตุคิกรรรมของสถานบันเป็กหัตคกรูบางแหง	95

รายการรูปภาพประกอบ

รูปที่	หน้า
1 The Classical Theory	11
2 The Interbehavioral Segment	12
3 ระบบพฤติกรรมของหน่วยงานในระบบสังคม	18
4 ความเกี่ยวพันระหว่างบทบาท และบุคลิกภาพของบุคคลประเภทต่าง ๆ	19
5 The Output Segment	34
6 The Dimension of Morale	36
7 การจัดหน่วยงานโดยถือระบบสังคมเป็นหลัก	102

รายการแผนภูมิภาพประกอบ

แผนภูมิภาพที่	หน้า
1 ระบบพฤติกรรมในการบริหารของสถาบันฝึกหัดครูส่วนรวม	67
2 การเปรียบเทียบแนวทรรศนะระหว่างเพศ	77
3 การเปรียบเทียบแนวทรรศนะระหว่างโรงเรียนฝึกหัดครูกับวิทยาลัยครู	76
4 การเปรียบเทียบแนวทรรศนะระหว่างสถาบันฝึกหัดครูส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค	80
5 การเปรียบเทียบแนวทรรศนะระหว่างสถาบันฝึกหัดครูบางแห่ง	84
6 การเปรียบเทียบระบบพฤติกรรมในการบริหารระหว่างวิทยาลัยครูเก่ากับวิทยาลัยครู- ใหม่	96
7 การเปรียบเทียบระบบพฤติกรรมในการบริหารประเภทเปิดโอกาสระหว่างสถาบันฝึก- หัดครูไทยกับของ Halpin and Croft	99
8 การเปรียบเทียบระบบพฤติกรรมในการบริหารประเภทเปิดโอกาสระหว่างวิทยาลัยครู แห่งหนึ่งของไทยกับของ Halpin and Croft	100